

ДО ПРОЕКТУ «КОНЦЕПЦІЯ РОЗВИТКУ ОСВІТИ УКРАЇНИ НА ПЕРІОД 2015-2025 РОКІВ»

Семчук П.П. (Одеська державна академія будівництва і архітектури, м.Одеса, Україна), **Куковський А.Г.**, **Кизима В.П.** (Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне, Україна)

Українська освіта - один із найбільших секторів суспільства, у якому працюють і здобувають освіту близько 9 млн осіб. За роки незалежності фактично відбувалося екстенсивне використання матеріально-технічних, кадрових і організаційних ресурсів попередньої системи та пристосування їх до потреб незалежної держави.

Концепція розвитку освіти України складається з таких розділів:

1. Структура освіти.
2. Зміст освіти.
3. Доступ до якісної освіти.
4. Кадри, їхній професійний розвиток і соціальний статус.
5. Управління, фінансування, менеджмент.

Оскільки наші пропозиції структуризовані по розділах, тому ми детально виділили розділи Концепції.

В розділі 1 «Структура освіти» необхідно чітко запропонувати освітню модель освіти і обґрунтувати її. Пропонуємо такі моделі освіти:

Модель А. 6-річна початкова школа, 3-річна основна школа, 3-річна старша профільна школа.

Модель Б. 4-річна початкова, 5-річна основна, 3-річна старша профільна школа.

Модель В. 6-річна початкова, професійний ліцей (3 роки), 3-річна старша профільна школа.

Модель Г. 6-річна початкова, класична гімназія (6 років).

Модель Д. 6-річна початкова, класичний ліцей (6 років).

III ступінь освіти, який передбачає підготовку до вищої освіти (академічний ліцей, гімназія) бажано ввести в структуру вищих навчальних закладів, але з юридичною і фінансовою самостійністю та спільними програмами підготовки. Учні, які закінчили ці заклади, пройшли ЗНО і набрали мінімальну суму балів автоматично приймаються на навчання

до вузів. Крім того, вивчення частини технічних і гуманітарних дисциплін, що викладалися у вузах, можна перенести у заклади III ступеня підготовки, де їх викладання можуть здійснювати викладачі вищої школи. Матеріально-технічна база вузів надається для проведення занять учням академічних ліцеїв і гімназій.

В підрозділі 1.3. «Вища освіта», пункт 1.3.8. пропонуємо:

Підвищення кваліфікації викладачів вузів передбачити з відривом від навчального процесу, не менше 6 місяців, на базі відповідних виробничих підприємств, фірм, проектних і науково-дослідних інститутів та передових вузів, які мають відповідний сертифікат або дозвіл Міносвіти України. Передбачити обмін викладачами вузів протягом навчального року для проведення занять у споріднених вищих навчальних закладах.

В розділі 2 «Зміст освіти» додати:

1. Пропонуємо основну (базову освіту) отримувати упродовж 1 - 9 років навчання. Це має бути завершений цикл підготовки, у якому б учні отримали базові знання з навчальних дисциплін.

2. Профільна школа повинна стати підготовчою до вступу у вищі навчальні заклади з чітким розмежуванням основних предметів як обов'язкових (наприклад: українська мова та література, історія України, іноземні мови, природознавство (інтегрований курс), інформаційні технології), яких має бути не більше 6, так і профільних. Перелік профільних предметів залежатиме від напрямку підготовки, регіональних особливостей тощо.

3. Найважливішою проблемою освіти залишається розвантаження (зменшення теоретичних знань) змісту і надання переваги практичній діяльності, в результаті якої формуються уміння і навички (загальношкільні та предметні компетентності). Акценти в навчальній діяльності варто зміщувати у практичну, дослідницьку площину, щоб формувати мислячу молодь.

4. Пропонуємо чітко визначити форми підвищення кваліфікації педагогічних працівників та конкретизувати їх періодичність і тривалість.

5. Пропонуємо конкретизувати положення щодо сертифікації педагогічних працівників (отримання ліцензій на здійснення педагогічної діяльності). Передбачити право отримання сертифіката (ліцензії) на педагогічну діяльність після закінчення ВНЗ і його подовження через систему незалежного тестування і випробовувань.

6. Пропонуємо докорінно змінити систему підготовки педагогічних працівників у ВНЗ, врахувавши, що 2/3 навчального часу має виділятися на психолого-педагогічні дисципліни та педагогічну практику і лише 1/3 на суспільно-гуманітарну підготовку.

7. Посилити гуманітарну підготовку (надати перевагу у вивченні рідної історії, мов та літератури), оскільки вона тісно взаємозв'язана з формуванням свідомості, патріотичним вихованням, становленням громадян. Події останніх років переконливо доводять, що зниження рівня гуманітарної підготовки породжує негативні суспільно-політичні явища, які ведуть до розколу і ворожнечі в суспільстві, незнання історії стає запорокою ошуканства, не розуміння тих процесів, що відбуваються в суспільстві.

8. Конкретизувати зміст дошкільної, позашкільної та позакласної освіти. Визначити її роль і місце в системі загальноосвітньої підготовки та формуванні компетентностей.

Пропонується додатково обґрунтувати духовну складову освіти, патріотичне виховання та її ідеологічну направленість (військово - патріотичні ігри, літні козацькі табори, бойові спортивні секції на основі козацького рукопашного бою тощо).

Ввести на початку тижня загально-шкільні лінійки з підняттям українського прапора і виконанням гімну України, а в кінці тижня підводити підсумки за тиждень і опускати прапор України.

В розділі 4 «Кадри, їхній професійний розвиток і соціальний статус» пропонуємо:

Добавити в пункт 4.1.5.3. «Педагогічним працівникам, які підготували призерів учнівських міських, районних, обласних і всеукраїнських олімпіад, а також МАН і міжнародних конкурсів автоматично зараховувати проходження підвищення кваліфікації протягом року».

В підрозділ 4.2. добавити, що за вчений ступінь і вчене звання додаткові доплати відмінити, а додатково оплачувати результативність і ефективність роботи науково-педагогічних працівників ВНЗ.

Пропонуємо також окремо оплачувати навчальну, навчально-методичну, наукову, виховну роботи.

В розділі 5 «Управління, фінансування, менеджмент» пропонуємо:

Зберегти систему державного фінансування освіти, забезпечивши справедливий і вільний доступ до фінансів навчальних закладів, надавши їм право на власний розсуд розпоряджатися коштами і нести за це відповідальність. Розподіл спонсорських та інших фінансових і майнових

надходжень здійснюється згідно програм, які приймаються студентським (учнівським) парламентом, Наглядовою (батьківською) радою та громадськими організаціями.